

(1941 + 1942 í skilum)

1943 Mýl. 22. 19.

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 26.

Lýsingarprisur fyri petittreglur: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 1. juli 1939.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður hilið á posthúsinum, brennsavastøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

13. árg.

Sluppurnar og trolararnir.

Vinnuflokkurin og sluppfiskimenninir.

**Lat okkum fáa so nógvur trolarar sum
gjørligt, tó uttan at skerja inntøkuna hjá
teim fiskimonnum, ið tjena minst.**

Eg havi við stórari, ja tí allra-
stórstu interessu lisið orðaskiftið
um trolaramálið.

Lat meg alt fyrri eitt siga, at
eg eri eingin „yndari“ av slupp-
fiskarinum — tað er synd at
siga. Eg kundi ynskt sluppurnar
har, sum piparið gror, um eg
slapp á trolaradekk ella um
borð á eitthvørt annað moderna
fiskifar.

Men eg sleppi ikki á trolara-
dekk ella umborð á annað
moderna fiskifar.

Og hovuðgrundin til tess er,
at eg eri fátakur.

Eg eigi ongan pening, og eg
eri í skuld og kann heldur ikki
læna mær pening. Tá ið so er
vorðið, og eg fyrri at sleppa
umborð í ein trolara skal seta
sum aksu einar 400 kr., má
eg sita heima ella fara við
einum av vaðbeinsskipunum.

Sum mær er gingist, gongst
vist teim flestu av okkara fiski-
monnum — ið hvussu er familju-
monnum. Vit mega so leingi,
inntil tað er trót uppá 500-
krónu-menn, sjabba við vað-
beinið, og vit eru teir nógvu,
tað stóra talið, einir 3500 menn.

Tá ið eg nú siggi, at menn,
her eru tað vinnuflokksmenn-
inir, uttan at kunna hjálpa
okkum fullkomuliga ognarleysu
frá vaðbeininum — vilja hava
tað soleiðis skipað, at tann litla
ársfortjenasta, ið vit eru pris-
gívnir til, skal, fyrri at halda
nakrar fíur trolarar gangandi,
gerast enn og minni — minnst
við, sum hetta blaðið segði
seinasta leygardag, 66—133—200

kr., so má eg mótmæla, siga:
nei, stopp, hin gamli!

Hetta álopið á okkum 3000—
4000 fiskimenn mótmæli eg. Eg
vil ikki ganga við til at lata
eitt einasta oyra av tí syndrinum,
eg fái. Eg vil ikki, tí eg havi
ikki ráð til tað. Eg unni trola-
ramonnum alla góða for-
tjenastu. Men teir kunnu ikki
fáa hana við, at vit 3—4000
ognarleysu og so litið fortjenandi
menn skulu niðurskerast í for-
tjenastu.

Tað er bara rimiligt, at menn
ikki hava haft samvitsku til at
skera okkara fortjenastumøgulig-
heitir niður. Teir vóru ikki um-
boðsmenn fyrri fiskimannafjöld-
ina, ifall teir ikki av øllum alvi
vardu um okkara fortjenastu-
møguligheitir.

So leingi, sum samfelagið ikki
er fært fyrri at bjóða fiskimanna-
fjöldini annað enn vaðbeinið
og fortjenastu í mun til tað, ið
fæst fyrri veiðuna við vaðbeinið
— so leingi krevja vit, at vað-
beinsfiskimaðurin fær fyrsta
rættin til teir hægstu marknarnar.

Hetta siggi eg av neyð. Skiljandi
hesa neyð, ætli eg, at trolara-
menninir geva mær viðhald.

Men kann tað gerast, sum eg
siggi, at javnaðarmenn hava
skotið uppá, at okkum vaðbeins-
monnum verður tryggjaður ein
hægstamarknaðar prísur fyrri
fiskin, so eri eg fyrsti maður at
stenma fyrri at fáa so nógvur
trolarar, sum kunnu klára seg
við javnbjóðis rætti til teir góðu
marknarnar.

Sluppfiskimaður.

Hin 4. grøn- landshavnin.

Mánadagin helt landsnevndin
fund við umboðsmenninar „fyrri
vinnulivsfelegini um valið av
teirri 4. havnini til Føroyingar
í Grønlandi.

Til viðgerðar var hetta telegram:

„Efter Forhandlingerne grøn-
landske Landsraad foreslaas
som nye nordlige Havn
Gammel Egedesminde ogsaa
kaldet Ekalugssølt, 67 Grader
37 Minutter. Beliggenhed synes
ideel for Færingerne, og Hav-
nen angives særdeles formaals-
tjenlig med 2 Bassiner, det
ene god passende Dybde for
Kuttere, det andet passende
for Baadelag, begge tilstrække-
ligt rummelige. Vandso, rigelig
Elv, og Fiskebankerne uden-
for fortræffeligt egnede for
Baadfiskere. Udbedes hurtigst
Erklæring foranlediget afgivet
vedkommende færøske Er-
hvervsorganisationerne.“

Landsnevndarlimirnir og J. P.
i Dali, skiparaskúlastjóri, Poul
Juel Djurhuus, fiskimannafelags-
formaður og Gustav Gislason,
skrivari Suðuroyar Fiskimanna-
felags, vóru samdir um at taka
havnina „Gammel Egedesminde“
sum ein roynd eitt ár, og at
bjóða 2 føroyskar skiparar fara
at kanna, hvussu henda havn er.

„Dagblaðið“ og vinnuflokks-
menninir royndu at billa fólk
inn, at tað var bara „bluffa
frammanundan“ fólkatingsval-
inum, tá ið Stauning segði seg
at vilja geva Føroyingum meiri
rætt í Grønlandi.

„Bluffið“ er nú fallið á teir
sjálvar — teir høvdu óivað
stillað sær einu óføra rumbul-
agitasjón til útskjótingarnar. Vit
eru glaðir, at teir í hesum lívs-
máli Føroyinga ikki finga loyvi
at „hovera“.

Tíðindi úr Spaníalandi

II.

Handilsviðurskiftir

á Spaníalandi.

Í íslendska fiskiblaðnum „Egir“
fyrri maimánað í ár skrivur
Helgi P. Briem grein, sum er
áðugaverð fyrri allar menn, ið
fæst við fiskasølu, og tá serstak-
liga okkum Føroyingar. Fiska-
sølumálið er serliga nú á døgum
brennandi her á landi, og mong
eru tey uppskot, sum fram
koma til betan, bæði opinbera-
liga og millum mann og mann;
men ikki eru tey øll líka miðkið
av víti borin í heim. Tað, sum

mest skortar okkum, er ivaleyst
sønn og holl vitan um allar teir
vandar og trupulleikar, sum
samhandilin við Spaníalandi í
royndum er bundin saman við
nú á døgum.

Her skrivur ein maður, sum
av sjálvroyndum er málinum
meinkunnugur. Hann tekur m. a.
soleiðis til orða:

Tá borgarkríggið byrjaði, tók
Madrid-stjórnin allan uttanríkis-
handil í sínar hendur (so langt
sum hennara valdi røkk), og
læt síðan sølu av øllum út-
flutningsvorum upp í hendurnar
á ymsum nevndum. Innflutnings-
vørubandilin var allar latin upp
í hendurnar á oljomonopolinum,
Campensa.

Stjórnin í Burgos hevði har-
aftur móti ringari alstodurnar í
tí, at meðan hon ikki var góð-
kend, kundi hon ikki gera
handilssamtýktir við onnur lond
og heldur ikki clearing-sam-
týktir. Hon kundi heldur ikki
vissa sær samtýkta innflutnings-
kvota, tí at hin stjórnin, sum
góðkend var, segði seg at hava
einaræði yvir allari innflutnings-
kvota á Spaníalandi. Burgos-
stjórnin kundi ikki fáa selt
nakað av tilfiskum vorum til
Fraklands, sum áður hevði
keypt meira frá Spaníalandi
enn nakað annað land, undan-
takað Bretland. Hon tók tí
upp trinnanda mátar at skipa
sín uttanríkishandil á:

1) Tey lond, sum góðkendu
stjórnina í Burgos, stovnaðu
serstakar ríkisskrivstovur,
sum høvdu í hondum allar
millumlandaavgreiðslur. Hin
týska skrivstovan eitur ISMA
og hevur hon við at gera
alt viðvíkjandi keypi av
sponskum vorum og sølu
av týskum vorum til Spania-
lands.

2) Tey lond, sum keypa meira
frá Spaníalandi enn Spania-
land keypur frá teimum og
hava óbundnan handil, sum
t. d. Bretland, finga spansk-
ar vorur móti gjaldi í fræls-
um valuta og til heims-
marknaðarvirði; á hin
høgvinn mátti tó ansast væl
eftir øllum frælsum valuta,
tí hann mátti fyrst og fremst
verða nýttur til keyp av
neyðsynjarvorum, sum ikki
kundu fáast fyrri annað
viðurlegg; og var tí inn-
flutningurin frá Bretlandi
undir strongum eftirliti.

3) Öll onnur lond handlaðu
við Spaníalandi gjøgnum
einkavörubýti (privat kom-
pensation). Tilfikt einkavör-
býti man á fyrsta sinni
hava verið nýtt av Italia-

landi sum verja ímóti teim
sokallaðu „sanktiónunum“,
og til tess at tvinga ríkir,
sum fegin vildu selja Italia
vorur, til eisini at keypa
vorur frá Italia.

Hesi einka-vorumbýti fara
soleiðis fram, at spanskur inn-
flytari (Importer) fær einans
loyvi at flyta inn vorur frá
omanfyrri nevndu londum uppá
tað, at hann má gjalda fyrri tær
í sponskum vorum. Má tí fyrst
ella samstundis sponsk vara vera
seld. Tá innflytarin ella inn-
flytarafelag fær loyvi at keypa
vorur, sum hildnar eru neyð-
synjarvorur, er tað ein teimum
treytum, at hann skal selja
spanskur vorur fyrri sama virði
til tað land, sum hann skal
fáa vorurnar frá. Tilfikt loyvir
gjalda í 6 mánaðir, so hann kann
leita sær eftir útflutningi í
hesi tíð. Síðan verður at leggja
fram bráðfengissamtýkt um
keypið og soluna fyrri handils-
ministerið spanska. Her verða
so samtýkturnar gjølla ran-
sakaðar til tess at fáa vissu fyrri,
at virðið á láðum vöruslogum
ikki verður landinum til nakað
ólág, at ikki er møgult at
selja hesar vorur móti øðrum
valuta, og at ikki mongdin er
stórri á útflutningsvorum enn,
at tað viðkomandi útländ væl
kann nýta tað innanlands. Her-
við vilja Spaníumenn byrgja
fyrri, at onnur lond bjóða út
spanskur vorur, sum tey hava
fingið í býti fyrri hægri prís,
enn teir sjálvir í Spaníalandi
bjóða hana út fyrri.

Innflutningurin er í hond-
unum á eini samskipan:
Associación de Importadores.
Henda samskipan er lögfest, og
í henni eru allir teir innflytarar,
sum fluttu inn klippfisk í frí-
handilsárunum 1931—33. Teir
velja sær sjálvir formann og
skrivara, sum handelsministarin
góðkennur. Formaður er nú
Don Francisco Sainz, høvuds-
eigari av firmanum Trueba Pardo.
Don Emiliano Pardo er skrivari.

Hvor innflytari (Importer) fær
lut í innflutninginum, eftir sum
hann flutti inn í árunum 1931
—33 og hækkar ella lækkar
hansara lutur, eftir sum hann
selur meir ella minni í árunum,
ið fara. Eftirsum ríkisstjórnin
keypur ógvuliga nógv av fiski
til herin, hevur hon latið inn-
flytararnar vera fyrri seg, so at
teir goyma fiskin, til hann
verður nýttur.

Tann handil, sum verið hevur
við Danmark og Noreg, hevur
allur verið ímóti vorumbýti.
Vöruskiptingsamtýkt varð
gjord við Danmark 5. desember

Gott turrsaltað spik

selst til lágar prísir. Ordrar fra byggunum sendast.

Trolaradriftn, Tvoroyri.

Haldið „Føroya Social-Demokrat“!